

TORONTÁL

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJIER LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hóra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetés
irodáknban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1910.

XXXIX. évfolyam 93. szám.

Hétfő, április 25.

Rohonyi Gyula programbeszéde.

— Saját tudósítónktól. —

Nagybecskerek, április 25.

Igazi, nagy politikai vasárnapja volt tegnap Nagybecskereknek. Tegnap tartotta ugyanis programbeszédét Nagybecskerek város nemzeti munkapárti képviselőjelöltje Rohonyi Gyula igazságügyi államtitkár s a jelölt kiváló egyénisége és politikai sulya, valamint elhangzott nyilatkozatai valóságos politikai ünneppé avatták a tegnapi vasárnapot.

Komoly, főlemelő s Nagybecskerek város közönségéhez méltó keretben folyt le ez a politikai ünnep s Nagybecskerek választópolgársága, nemzetiségi különbség nélkül, a mai izgalmas időkben is fényes tanujelét adta politikai érettségének és komolyságának. Mindvégig ez a komolyság jellemezte a vasárnapi politikai eseményt s ennek pártkülönbség nélkül csak örvendhet mindenki. Felsőmuzslyán ugyan egy csoport felbujtogatott ember igyekezett Justh-modorban rendetlenséget csinálni, de ott is láthatta mindenki, hogy a község zöme komolyan, méltóan viselte magát s távol állott a rendetlenkedőktől.

Rohonyi nagybecskereki programbeszéde mindenképpen meg is érdemelte azt a szép keretet, amely Nagybecskereken körülvette. Igazi államférfi, komoly beszéd volt, higgadt, tárgyilagos és mélyreható érvekkel telítve ahol bíralt, s egy szebb jövőbe fényes perspektívát nyitott, ahol programot adott. Hatása nem is maradt el s a programbeszédén résztvevő nagy sokasága a választóknak frenetikus tetszéssel kísérte s viharos lelkesedéssel fogadta.

Egy tudósítás keretében nem mélyedhetünk el itt bővebb fejtegetésbe s e helyett alább adjuk a tegnapi eseményről szóló részletes tudósításunkat, valamint Rohonyi Gyula programbeszédét egész terjedelmében s ez a program a mi fejtegetéseinknél jóval hathatósabban beszél.

Ime részletes tudósításunk:

Rohonyi fogadtatása.

Rohonyi Gyula igazságügyminiszeri államtitkár, a Nagybecskerek város munkapárti képviselőjelöltje szombaton délután érkezett a Budapest felől jövő vonattal városunkba. A fogadtatás minden tekintetben a legimpozánsabb, a legszívveljesebb volt. Már jóval a vonat megérkezése előtt százakra menő embertömeg várakozott a pályaudvaron az érkező képviselőjelöltre, a vasuti állomás előtti térséget pedig valóságos ellepte a kocsi és díszes magánfogatok nagy sokasága. A fogadtatásnál ott volt ugyszólván valamennyi előkelőség, a németvárosi választók színe-java, nemkülönben szerbajku választópolgárok is nagy számmal.

Délután pont 5 óra 50 perckor berobogott a Nagyikinda felől érkező vonat, melyet a peronon várakozó nagy tömeg lelkes éljenzéssel fogadott. A vonatról elsőnek Rohonyi Gyula államtitkár szállt le, kíséretében voltak Tallián Béla v. b. t. tanácsos, a vármegyei munkapárt elnöke,

dr. Perisics Zoltán polgármester és Pap Géza, a bégaszentgyörgyi kerület képviselőjelöltje.

Rohonyi államtitkár a választópolgárok nevében Franz J. L., a nagybecskereki nemzeti munkapárt elnöke üdvözölte, a következő beszédet intézvén hozzá:

Méltóságos államtitkár ur, szeretett képviselőjelöltünk! A nagybecskereki nemzeti munkapártnak örömnappja van ma. Ünnepet ül, mert nagyrabecsült, általunk szeretve tisztelt jelöltünk meghívásunkra közénk érkezett. A munka emberét üdvözöljük szívünk egész melegével, azon óhajjal, hogy érezze magát körünkben oly jól, mint a mily szeretettel mi látjuk, köszöntjük méltóságodat. Isten hozta, Isten éltesse!

Nagy és lelkes éljenzés követte Franz beszédét, melynek lecsillapultával Rohonyi Gyula államtitkár a következőkben válaszolt az elhangzott beszédre:

Mélyen tisztelt uraim és barátaim! Örömmel jöttem önök közé, mert azokból a szíves meghívásokból, üdvözlésekből, melyekben eddig reszesültem, azt tapasztaltam, hogy önök a munka emberét keresik jelöltjükben, aki nemcsak oda-fenn a parlamentben harcol, hanem valahányszor a város java és érdeke azt megkívánja. Olyan képviselőt akarnak megválasztani, aki ezekért az érdekekért, az ügyet felkarolva, komoly munkával dolgozik. Ha önök a komoly munka emberét, a komoly törekvések emberét akarják megválasztani, akkor jó helyre jöttem hozzá. Ha pedig elveink, törekvéseink irányra megegyezik, akkor én jöttem az igazi helyre, Isten tartsa, Isten éltesse önöket. (Hosszantartó zajos éljenzés.)

Ezután Rohonyi Franz J. L. pártelnökkel hosszú zászlós kocsisor kíséretében s az utcákon összegyűlt közönség ovációja közben bevonult a városba a vármegyeházához, ahol mint az alispán vendége, szállva volt.

Felsőmuzslyán.

Miután a programbeszéd vasárnap délutánra volt kitűzve, a délelőttöt Rohonyi Gyula arra kívánta felhasználni, hogy ellátogason Felsőmuzslyára, amely tudvalevőleg szintén a nagybecskereki választókerülethez tartozik. Délelőtt 10 órakor ment ki Rohonyi Muzslyára ismét hosszú kocsisor kíséretében, amelynek fölvonulása szép látványt nyújtott. Muzslyán az államtitkár kíséretével a község háza elé vonult, ahol Demkó István aljegyző, politikai biztos fogadta, majd Barát Imre bíró a község nevében meleg szavakkal üdvözölte az államtitkárt, aki szívélyes szavakkal mondott köszönetet.

Ezalatt a község háza tágas udvarán összegyűlt az egész falu népe s itt Rohonyi röviden tájékoztatni kívánta a muzslyai választókat, de egy csoport, mintegy 30-40 főlbujtogatott nem választó legény és asszony folytonos ordítással zavarta a beszédet. A rendetlenkedőket igyekezett ugyan lecsillapítani Franz J. L., majd Lukácsy A. gazda, de ezek nem nyugodtak, úgy, hogy végre is Rohonyi a választók kérésére velük a tanácssterembe vonult s itt mondotta el beszédét, amely így hangzott:

Tisztelt barátaim és polgártársaim!

Miután engem a nagybecskereki választókerület, ahova az önök községe is tartozik, a nemzeti munkapárt részéről képviselőjének kijelölt, kötelességemnek ismerem, hogy elsősorban pártfeleimnek, azután polgártársaimnak ezt a bizalmat megköszönjem. Legyenek meggyőződve, hogy igaz magyar emberhez méltó, egyenes szívvel szölok önökhöz, igaz magyar emberekhez, hogy én ezt a bizalmat, melyet nekem előlegezték,

igyekezni fogok nemcsak kiérdemelni, de meg is tartani.

Eljöttem önök közé, hogy bár néhány szóval elmondjam, hogy ennek a mi szegény, beteg országunknak, amely ma igenis sulyos bajban van, orvosságra van szüksége, arra van szüksége, hogy meggyógyítsák, eljöttem, hogy magamat bemutassam önök előtt, hogy ismerjenek, hogy arra az esetre, ha engem választásának képviselőjüktől, tudják kihez forduljanak és hogy mindenkor bátran forduljanak hozzám.

Beteg ez ami országunk, beteg volt a parlamentje, a király kénytelen volt feloszlítani. De belátta maga a kormány is, hogy azoknak a feladatoknak megfelelni nem képes, amelyek megvalósítására vállalkozott. Már 10 hónap előtt lemondott, 10 hónapon keresztül tartott a válság, mert az az országgyűlés, mely valaha ellenzék nélkül tilt össze, annyira széjjel hullott pártokra, hogy nem szavazta meg a költségvetést és így az ország ex-lexbe került. Tudjuk, hogy ez az ex-lex egy törvényen kívüli állapot, amely sohasem kívánatos, mert az országgyűlési tanácskozások elveivel ellenkezik. Aki ezt tudja, azok tudják azt is, hogy ez visszahat a nemzetre, károsan hat vissza úgy kifelé, mint befelé egyaránt.

A mult kormány tele jóigyekezettel fogott az ország kormányzásához, az egész parlament támogatása kísérte és mégis nem volt képes egyetlen szavazásnál a többséget kivívni. Ennek a kormánynak le kellett lépni, mert azokból a fényes ígéretekben egyetlenegy se váltott be, nem azért, mert talán nem akarta, hanem inkább, mert nem bírta őket megvalósítani. Aki pedig nem akar, vagy nem tud dolgozni, az adja át a helyét olyanaknak, aki tud és akar.

Kedves barátaim! Tekintsünk csak vissza a multra. Igérték a magyar vezényszót, ígérték az önálló gazdasági berendezést, ígérték fűt fát, mindent, ami csak szép és jó. Hoztak rossz adótörvényeket, melyek sulyosan nehezdednek minden polgárra. Most az új kormány csak azt akarja tenni, hogy ezek a rossz adótörvények ne lépjenek életbe. Hiszen, ha az egyik életbelép is, a többi még nincs életbe léptetve. Azt mondják erre, hogy ez kortesfogás a néppel szemben. Kortesfogás az, ha az ember a nép javát akarja? De ha az igazán kortesfogás, akkor igenis élünk vele, mert a nép javát akarjuk, vele együtt akarunk küzdeni, vele együtt élni testvériesen.

Gondoljanak csak vissza a régi szabadalvópártra! Az ellenzék mindig azt mondta, hogy nemzeti irányba kell terelni a politikát. Nem elég, ha tele vannak a pénztáraink, nem elég, ha követeléseink emelkednek, ha a földnek ára emelkedik, ez mind nem elég, hanem nemzeti irányba kell terelni az egész politikát. A közös hadseregbe be kell vinni a magyar vezényleti nyelvet. Mit tettünk mi akkor? Felállítottuk a tisztiképző iskolákat, ahol magyar nyelven képezik a közös hadsereg tisztjeit, hogy ezáltal közelebb hozzuk a nép szívéhez a közös hadsereget. És ő felsége megígérte a honvédtüzérséget. Ez mind kevés volt. Igérték helyette sok mást. És ezekből az ígéretekben mit váltottak be?

És most, hogy jött egy másik kormány, most megbeszéltek a dolgokat és azt mondtuk, az országot végre ki kell vezetni ebből a nyomoruságos helyzetből. Megalakulva munkapárttá, a nevében volt a programja a pártnak. Dolgozni akarunk, mindenkiel szövetkezve, aki munkás ember, bármilyen társadalmi osztályhoz tartozék is; a mi pártunk tagja lehet, ha velünk tart.

Önök kincstári telepes község és derék munkásnép, kik két kezük munkájával keresik kenyerüket. Messze el kellett menniük, hogy megkereshessék a mindennapi betevő falatjukat. Ezt a munkát, ezt a becsületességet mi tiszteljük, mi ezekkel a munkásokkal akarunk együtt dolgozni a haza javára.

Én máris ismerem jó részben a község óhajait. Tudom, hogy itt vannak a vizes földek, a melyek kicserélésre várnak. Ha önök engem

SZABOTT
ÁRAK!

GOLDSCHMIDT LIPÓT NAGYBECSKEREK

FŐ-UTCA, („TURUL“ CIPÓRAKTÁR MELLETT, DAUN VASKERESKEDÉSEL SZEMBEN).

Állandóan nagy választék férfi-, fiu- és gyermek-öltönyökben, vízmentes körgallérok, felöltők és külön nadrágokban.

UJDONSÁG női, leányka-felöltők és gallérokban UJDONSÁG.

SZIGORUAN SZABOTT ÁR! SZIGORUAN SZABOTT ÁR!

OLCSÓ
ÁRAK!

■■■■
■■■■
■■■■
■■■■

megválasztanak, higgyék el, hogy minden tölem telhetőt meg fogok tenni az önök érdekében. És ha majd, mint megválasztott képviselőjük, egy év múlva ide jövök újra önök közé beszámolni a munkásságomról, akkor mondják majd a szemembe, ha nem váltottam be az ígéreteimet.

Kedves barátaim! Egy ember nem igazgatja az országot, száz ember se, de még az a négyszáz ember se ott a képviselőházban, ha a néppel együtt nem él, ha azzal nem tanácskozza meg a nép baját, ha nem ismeri a községek viszonyait, a lakosság óhajait. Én olyan ember akarok lenni, ki a nép közé lejár, pedig magas állásom van, hogy a néppel együtt dolgozzam csendes, nyugodt munkával, nem pedig olyan hangos kiáltással, mint ezek odakünn az udvarban. Ha idejövök, majd elbeszélgetünk szépen csendesen, mondja majd el akkor mindenki, hogy kinek, mi baja van és ha emberileg lehet lesz segíteni, én itt vagyok, felajánlom a szolgálataimat, mást nem tehetek, mint legjobb erőmmel, igaz szívvvel segíteni a bajukon, a mennyire tölem telik.

Az én házam, az én irodám ajtaja mindig nyitva lesz önök előtt. Aki hozzám eljön, hogy a baját elpanaszolja, mindig testvérem, atyafiára talál majd bennem. De nem kívánom, hogy önök mindig feljajognak hozzám, én is lejáró majd időről-időre és megszólítok mindenkit, hogy mi ujság, mi baj van kedves öcsém, vagy bátyám. Ha ezt nekem mindig elmondják és a képviselőtestület ezeket az ügyeket megbeszéli, úgy a hogy a község javára szolgál, én azon leszek, hogy a bajokon segítsek és igaz örömmel fogom szolgálni, hogy ha visszajövök közéjük és azt mondhatom, hogy segítettem magukon.

Egyebet nem mondok most már, mint hogy éljen a király, éljen a haza, éljenek a muzslyai derék polgárok!

A rendetlenkedők ezalatt künn haragjukban bosszút forraltak s hősiessé fölbujtogatták az asszonyokat és mikor Rohonyi és kísérete visszavonult Nagybecskerekre, az asszonyok és néhány suhanc tojásokat dobáltak utána. A tojások közül egy-kettő talált, így Tallián Bélát s a kíséret néhány tagját, akik azonban nem vették tragikusan a tojásdobálást s inkább sajnálták a muzslyákat, hogy egy csomó szép friss tojástól megfosztották magukat. Mert a tojások frissek voltak. Ezzel a vendégekre inkább derűsen ható epizóddal véget ért a muzslyai kirándulás.

A társasbéd.

Muzslyáról visszaérkezve Nagybecskerekre, a Kaszinó nagytermében társasbédre gyűltek össze a becskerek választók.

A társasbédén az első felköszöntőt Franz J. László pártelnök mondotta Rohonyira, mire Rohonyi Gyula válaszul, előleget kért a szeretetből a becskerek választóktól, akiknek egészségére fűrtette poharát. Dr. Stassik Ferenc Rohonyira, a kiváló jogászra és történetíróra fűrtette poharát, aki tollával az első honfoglalást megírta s most pedig a második honfoglalásnak bajnoka. Dr. Anna Ernő Tallián Bélát, mint a vármegyei munkapárt elnökét, a vármegyei párt lelkes generálisát élteti. Györgyevics Milos élteti Rohonyit s hangoztatja, hogy most az ország léte érdekében kívánja, hogy magyarnak, szerbnek össze kell fogni a közös haza megmentésére. Tallián Béla az összetartásra, a küzdelemben való egyetértésre, vállvetett munkára szólítja föl a választópolgárokat. Rohonyi Gyula előbb magyarul, majd szerbül pártfeleit, szerb választóit köszönti, mire Raczko Zsiva válaszul talpraesett beszédben s lelkesen élteti Rohonyit. Steinitzer Géza Dellimanic főispánra és Jankó Agoston alispánra fűrti poharát, Dellimanic Lajos főispán Steinitzer Gézára, Rohonyi Gyula Franz J. Lászlóra, mint becskerek pártvezérré, dr. Anna Géza pedig Csernovics Diodor jószágigazgatóra.

A gyűlés.

A társasbéd a legfesztelenebb hangulatban, közel 3 óráig tartott, amikor azután az ebédre résztvevő választók kivonultak a kaszinó udvarára, ahová a gyűlés és a programbeszéd ki volt tűzve.

Itt már ezalatt máshonnan is összegyűltek a választók s csakhamar mintegy ezer főnyi választóközönség szorongott nemzetiségi különbség nélkül a tágas udvaron.

Kevéssel 3 óra után kezdetét vette a gyűlés s az emelvényen megjelenő Rohonyit percekig tartó lelkes taps és éljenzés fogadta.

A gyűlést Tallián Béla v. b. t. t., a vármegyei munkapárt elnöke nyitotta meg a következő beszéddel:

Tallián Béla beszéde.

Tisztelt választóközönség!

Rohonyi Gyula ó méltóságát, az államtitkár urat, tisztelt barátomat önöknek bemutatni, mellette izgatni nem tartom szükségesnek. Bemutatni azt az embert, aki a jogügyi judikatúra terén oly kiváló nevet szerzett magának, az országgyűlés jogügyi bizottságának oly hosszú időn át kiváló előadója volt, Becskerek város intelligens közönségének ajánlani és bemutatni felesleges. Izgatni pedig oly módon és oly modorban, a mint azt ellenfeleink teszik, a mi izlésünkkel nem fér össze. De nem fér össze és nem találkozik Nagybecskerek intelligens közönségének érzelmeivel sem, mert megsértették őket, ha valaki mellett izgatnánk. Különbösen is a becsületes munka politikuskának nem fegyvere az izgatás, mert aki izgat, annak nincs igaza. Nektünk pedig igazunk van, igazunknak kell lenni. Politikával ma nem foglalkozom, ez most nem az én hivatásom, ezt majd elvégzi mindjárt tisztelt jelöltjük. Egyet azonban méltóztassanak megengedni, hogy kijelentsek. Arra a zászlóra, a melyet tisztelt barátom erős kezében tart, a békés munka, a nemzetnek megegyezése királyval szemben és a nyugodt parlamenti működés biztosítása van írva. Azon a zászlón pedig, amit az ellenfeleink tartanak kezeikben, a békétlenség, izgatás, rágalom, harc a koronával és végső esetben még a forradalom is állanak. Már pedig tisztelt választóközönség, megsértetem Becskerek város közönségét akkor, ha nem volnék meggyőződve arról, hogy az első, a nyugodt, a békés utat választja. Miután ebben a meggyőződésben élek, hiszem, hogy nagy lelkesedéssel valamennyien harcolni fogunk azon ügyért, a melynek zászlóvivője az én tisztelt barátom, kit melegen ajánlok kegyeikbe. Igen kérem, tegyék meg azt, ami Becskerek város intelligens közönségének kötelessége! (Hosszantartó zajos éljenzés és zivó.)

Franz J. L. üdvözlése. — Rohonyi diszpolgársága.

Az éljenzés lecsillapulásával Franz J. L., a nagybecskerek pártelnök szölt a választókhoz a következő szavakkal:

Tisztelt pártgyűlés! Igaz örömmel üdvözlöm önöket, kik ily szép számban voltak szívesek megjelenni és miután öngyméltósága már bemutatta a jelöltet, csak arra kérem, hogy jelöltünket, ki megjelent körünkben, meghallgatni szíveskedjenek. Kérem méltóztassék programbeszédét megkezdeni.

Engedjék meg, hogy még egy kellemes hírrel lépjem meg önöket, Rohonyi ó méltóságát a tegnapi közgyűlésen Ujvidék városa egyhangulag diszpolgárává választotta.

Az ujvidéki polgármesternek Nagybecskerek város polgármesteréhez intézett erre vonatkozó távirata a következő:

Kartársi üdvözléssel értesítek, hogy városunk közönsége mai diszpolgárságán kerületet képviselőjelöltjét, Rohonyi Gyula államtitkár urat ó méltóságát elévülhetetlen érdemei elismerésül óriási lelkesedéssel diszpolgárává választotta. Meg vagyok győződve, hogy ez a hír mai ünnepek felett érzett örömeiket, a melyben valamennyien szívvel lélekkel osztozunk, csak fokozni fogja. Demetrovits, polgármester. (Lelkes éljenzés.)

Rohonyi programbeszéde.

Az éljenzés lecsücsültével Rohonyi Gyula államtitkár emelkedett szólásra s elmondta programbeszédét, amely egész terjedelmében így hangzik:

Tisztelt Polgártársaim és Barátaim!

Első kötelességemnek ismerem, midőn először jelenek meg az önök körében, hogy őszinte hálámot fejezzem ki azért a bizalomért, melyet előlegezni voltak szívesek nekem akkor, a midőn ezen diszes választókerület képviselőjéül kijelölni voltak kegyesek. Legyenek arról meggyőződve, hogy én minden erővel azon leszek, hogy ezt az előlegezett bizalmat kiérdemeljem és a jövőre is biztosítsam. Uraim! Második kötelességemnek ismerem, hogy az önök körében megjelenve, megismertessem önökkel a politikai helyzetet s rövid vonásokban vázoljam azt, ami a jövő feladata, azt, ami a jövő teendője.

Én mindenkinek a meggyőződését tiszteltem, becsültem, senkinek a hazafiságában nem kételkedem, de viszont teljes joggal megkívánhatom, hogy az én hazafiságomban se kételkedjék senki. Én nem fogok sem pártot, sem elveket támadni, egyszerűen egymás mellé sorozom az eseményeket, önök tisztelt barátaim és pártfeleim vonják le a következtetéseket és jussanak maguk arra a meggyőződésre, hogy a jövő teendői tekintetében melyik az az út, az a mód, amelyik a helyesebb és amely az ország felvirágzására, boldogulására vezet. Jól tudom, hogy intelligens közönséggel állok szemben s hogy polgártársaim legnagyobb része már számos politikai küzdelemben részt vett és leszűrte a helyes politikának alapelveit. Midőn mégis egy kitérést teszek, hogy

a helyzetet megismertessem, teszem ezt azért, mert tisztelt polgártársaim egy és más kérdés tekintetében talán nem voltak abban a helyzetben, hogy a lapok néha helytelen vagy téves értesítései mellett, maguknak helyes képet alkothattak volna.

A politikai helyzetről szólva, engedjék meg uraim, hogy egy kis párhuzamot vonjak a múlt és a jelen között s önöket visszavezessem az öt év előtti állapotokhoz. Milyen volt akkor az ország állapota? Pénzügyeink konszolidálva, hitelünk úgy bent mint kifelé, nemcsak pénzügyi, hanem politikai hitelünk is, összehasonlíthatlanul magasabb fokon állott, mint ma. Az 1904. évi zárószámadások a pénztárakban 82 millió felesleget mutattak ki, az ország hitelviszonyainak szilárdságát pedig igazolta az, hogy állampapírjaink csaknem parin állottak és a különbség a magyar és osztrák egynemű értékpapírok között alig volt több 1—1½ százaléknál. Ez a különbség is csak azért mutatkozott, mert Ausztria hitelle régiebb, egész Európa előtt ismertebb volt, mint a miénk, mi pedig az alkotmány helyreállítása óta a pénzpiacra új állami, új hitellel, de de telve reményekkel, a legbiztosabb reményekkel. És Magyarország tekintélye kifelé is egyre növekedett, mert hiába tagadja bárki, mi voltunk a monarchia azon állama, mely akkor Ausztriánál nagyobb súlyal bírt Európa szeme előtt és így a politikai egyensúly mindig jobban-jobban billent Magyarország és Budapest felé.

A lapok az önértet hangján kezdtek írni a magyar imperializmusról és arról, hogy Magyarország preponderenciája még Ausztriában is érvényre jut. Duzzadtunk a nemzeti erőttől, az ellenzék egyre jobban sürgette politikánk nemzeti irányban való kifejtését, sürgették a magyar hadsereget, a magyar vezényszót az 1867. XII. t. c. keretén belül, sőt azon kívül is. A szabadelvű párt és kormánya ebben az irányban is eleget tett a nemzet óhajainak, rálépett a nemzeti politika terére, mert jól méltóztatnak emlékezni, ő felsége kegyesen hozzájárult a kilences bizottság programjához, mely azt tüzte ki feladatául, hogy a közös hadsereg tisztikarát, mely nyelvében, szokásaiban, viselkedésében egyaránt idegen volt eddig a nemzethez, a nemzet szívéhez közelebb hozza. A második körülmény, mely szintén a katonai vívmányok terére tartozik, az, hogy ő felsége hozzájárult ahhoz, hogy hadseregünk honvéd tüzérrel ellátassék.

De, mert az ellenzék mindezeket keveselte, megindult az obstrukció, előbb 25—30 képviselő, utóbb az egész 130 főnyi ellenzék részvételével és támogatásával, mely a parlament tevékenységét megakasztotta.

A házszabályok megszigorítására vonatkozó kísérlet, mely az obstrukciót korlátozni s a parlament rendes működését biztosítani akarta — dugába dőlt, úgy, hogy a kormány a Ház feloszlására határozta el magát, a nemzetre appellálva s attól várta az ítéletet, helyesli-e az obstrukciót? Eltűri-e, hogy a parlament s vele alkotmányunk elsenyedjen vagy sem?

Az 1905-iki választásokon a nemzet veridiktje elbukatta a szabadelvű pártot, melynek alig fele került az új Házba, a párt elvesztette a többségét.

Hosszabb alkotmányváltás után 1906-ban újra fel lett oszlata a Ház, de az új választásokon a szabadelvűpárt már nem mérkőzött, mert előzőleg félre állott, feloszlott.

Önzetlen, hazafias cselekedet volt az ettől párttól, melynek voltak hibái, potlásai, de hazafiságában soha senki sem kételkedhetett. Félre állottam akkor magam is, azzal a szívem mélyéből fakadt sóhajjal Istenemhez, adjon az Isten erőt, kitartást, bölcsességet az új kormánynak és parlamentnek, hogy a nemzet célba vett jogait kivívja s Magyarországot gazdaggá, naggyá, tegye.

Az egész ország örömmámorban uszott a választáson, a leghangzatosabb jelszavak, fényes ígéretet hangzottak el s ő felsége, koronás királyunk kinevezte a koalíciós kabinetet. A parlament összeült, ellenzék nem volt, mi sem akadályozhatta a kormányt nagy nemzeti munkájában s a nemzet néhány pár aggódo hazafi kivételével nagy reményekkel és várakozásokkal nézett a jövő elé.

De már a paktumban ki lettek kapcsolva a nemzeti követelések a hadsereg kérdésében, mely miatt az obstrukció feltámadt s a szabadelvű pártot elsodorta; vártuk, hogy legalább a gazdasági önállóság kérdésében az új kormány és parlament nagy és biztos sikereket fog kivívni.

Vártunk négy évig türelemmel, félre vonulva, lenézve, sok helyen üldözötve, sőt társadalmilag is bojkottálva; de a fényes ígéretből semmi sem lön beváltva, — semmi! s a nagy várakozások nagy csalódásokkal végződtek.

Mélyen tisztelt uraim! Nem habozom ki mondani, mert az egész európai közvéleménybe átmart az igazság, hogy az események minket igazoltak, a mi politikánk helyességét igazolták. (Igaz, ugy van!)

A koalíciós kormány első jelentősebb ténye volt az, hogy a házszabályokat megszigorította, pedig az ellenzék e miatt buktatta meg a szabad-

elvű pártot és kormányt. Ugy szigorították meg a házszabályokat, a hogy ezt az előző rezsimet tenni sohasem merete volna s ezek segítségével azután az elnöknek, Justh Gyulának, módjában állott egy gyűlésen 10-15 képviselőtől a szót megvonni.

S ezt elnevezték — szólásszabadságnak!

Azután megkötötte az új kabinet azt a rossz gazdasági kiegyezést Ausztriával, amelynél rosszabbat 1867. óta egy kormány sem kötött, vagy legalább is sokkal rosszabb volt az, mint a Széll-Körber-féle kiegyezés. (Igaz, ugy van, gyalázat!)

Utóbb felemelte a kvótát 2 százalékkal. — Tudják-e, hogy ez az országra és pedig hátrányára közel 12 millió korona évi terhet tesz ki s ugyanannyival előnyösebb ez a kvóta emelés Ausztriára, mert ez ugyanannyit nyer általa. — Nemrég történt, egy 10 évi ciklussal előbb, mikor Magyarország Ausztriával megegyezni nem tudott a kvóta emelés tárgyában, akkor a törvényelnök fogva a királynak kellett megállapítani a kvótát és ő felsége döntött az akkori viszonyokhoz képest, a két ország teherviselési képességének tekintetbe vételével, úgy hogy felemelte a kvótát kéttized százalékkal.

Micsoda riadalom támadt erre. Pedig nem is mi emeltük a kvótát, hanem a király, kit a törvényelnök fogva ez a jog megillet.

Hozott a koalíciós kormány a nyakunkra újabb súlyos adótörvényeket, amelyek annyira súlyosak, hogy a mostani kormány életbe léptetni vonakodik. Fölemelte a bndgetet 4 év alatt 360 millió koronával s midőn 9 hónapi, csaknem állandósított kormányválság után helyét elhagyta, mi szállt utódaira örökül?

Hagyott maga után üres pénztárákat, (hová lett a 82 millió felesleg, amit mi hagytunk reá?) továbbá hagyott közel 200 millió deficitet. (Botrány, gyalázat!) A vasuti pragmatikáról szóló törvényvel a nemzet ellen zudította fölöslegesen egész Horvátország fölhaborodását. A nemzetiségieknek tett ígéreteit be nem váltotta, azokat tőlünk elidegenítette. Ausztriában pedig olyan ellenséges hangulatot támasztott erélytelen eljárásával, melynek kedvezőlenebb sohasem volt, úgy hogy Lueger és pártja a legvakmerőbb szitkokat szórta reánk, s Magyarországot az „einmarschieren” jelszó mellett önállóságától megfosztani s Ausztria provinciájává akarta sülvesztetni.

Hitelünk, és pedig egy gazdasági, mint a politikai, a külföld előtt megromlott, magában a magyar parlamentben is a többséget elvesztette, a költségvetést és indemnitást meg nem kapta, úgy hogy 1910. január elsejével az ország ex-lexbe került.

Ilyen állapotban vette át a kormányt a Khuen-Héderváry kabinet. (Éljenzés és taps.) 1910. január közepén költségvetés, indemnitás nélkül — ex-lexben.

Az új kormány első dolga volt betervezni az indemnitást, hogy az ex-lexet megszüntesse. Erre megkapta a bizalmatlansági szavazatot a többségtől. Ezért kellett a Házat előbb elnapolni, utóbb feloszlalni, hogy a kormány a nemzetre apellálhasson.

Es most új választások előtt állunk. Mikor a jelenlegi kormány a Házat elnapolta, az volt a kifogás, miért nem oszlatja fel a Házat, miért nem apellál a nemzetre, mikor ez az egyetlen, helyes parlamentáris eszköz. Mikor pedig a király a kormány javaslatára a Házat feloszlatta, akkor ezért a kormány tagjai személyes inzultusoknak voltak kitéve, megdobáltattak, megsebezettek egy párt által, mely a miniszterelnököt meghallgatni nem akarta, de ki akarta üzni az ország tanácskozási terméből. (Gyalázat!)

Ne kívánják, hogy e tárgyról tovább beszéljek; itt elfog a néma szégyenérzet és honfiai bu. Ilyen volt a szólás- és cselekvési szabadság a mult országgyűlésen Magyarországon, ahol pedig az immunitásnak erős biztosítékai vannak törvényeinkben.

A feloszlalt országgyűlés, melynek valamikor ellenzéke sem volt, önmagában meghasonlott, a koalíció felbomlott, a függetlenségi párt is kétfelé szakadt.

Demégmielőtt a függetlenségi párt kettészakadt, lassan-lassan elejtette pártprogramjának egyes pontjait, felfüggesztette egész programját, egyedül csak az önálló bankot hangoztatva programjaként, melyet azonban részünkre az 1867. XII. t.-c. ugyis törvényileg biztosít.

Ennek alapján logice azt kell konstatálnom, hogy a függetlenségi pártot a 67-es pártoktól semmi sem választotta el, úgy hogy bátran egy pártta egyesülhetett volna az 1867. XII. t.-c. alapján.

De vajjon miért követelik a két 48-as párt az önálló bankot, ha azt a törvény biztosítja s miért nem élnek e joggal, miért nem sürgetik a 67-es pártok az önálló bank felállítását, ha már azt a törvény is biztosítja? (Halljuk, halljuk!)

Talán azt mégsem teszi föl senki a 67-es pártokról, hogy ezek rosszabb hazafiak, mint a 48-asok?

Egy Wekerle, Andrássy, Apponyi, Darányi hazafiságában (kik a nemzet vezérei voltak 5 éven át) talán senki se mer kételkedni? Hát megmondom röviden, miért nem akarnak élni e joggal

az önálló bank közelben leendő felállításával e nagy férfiak és a 67-es pártok. Mert az osztrák-magyar bank hazánk hiteligenit teljesen ki tudja elégteleni és e részben is egyenlő elbánásban részesíti Ausztriát és Magyarországot. Tekintélye, tőkéje és hitele által állandóan és biztosan előnyös 4-4 1/2%-os kamatlatat képes fentartani, amely a kölcsönöket olcsóvá teszi. Mig az önálló bank felállítása mellett papírjaink az országba visszaözlönlének, értékükben megcsökkennének. Sok száz és száz millió veszne el így a nemzeti vagyonból s a kamatláb beláthatlan időkre oly drága volna, mint Romániában, ahol a bankkamatláb 7% s a magánfelek 10-12%-on alul kölcsönt nem kaphatnak. Ez a körülmény az ország általános elszegényedését vonná maga után és ezért nem kívánják a közel jövőben az önálló bank felállítását.

De hátra van, hogy megmagyarázzam, miért kívánja a 48-as párt, különösen elég türelmetlenül a Justh-párt az önálló bank felállítását, holott az általa kihallgatott szakértők — egy kivételével — maguk is konstatálták, hogy a bank felállítása a közel jövőben nemhogy közgazdasági előnyökkel nem járna, de az ország hitelét, gazdasági erejét erős rázkódásoknak tenné ki s csak évek mulva járhatna előnyökkel. Egy nagyon képzett és nagy függetlenségi vezérferfiú, gróf Apponyi Albert pedig valóságos nemzeti szerencsétlenségnek, gazdasági csapásnak jelentette ki az önálló bank felállítását. (Igaz, ugy van!)

Amig Kossuth Ferenc elvben ragaszkodik a bank felállításához, de annak azonnali felállítását nem kívánja: addig Justh türelmetlenül sürgeti annak 1911. január 1-ig való felállítását. Midőn e kérdés felett a két vezér vitakozott, Kossuth Ferenc látva a nehézségeket és bajokat, amelyek ebből származnak, e szókkal végezte be a vitát: „Nem ragaszkodom terminushoz a bankot illetőleg, mert én nem megyek fejfel a falnak.” Erre Justh azt felelte: „De én neki akarok menni fejfel a falnak.”

Hát t. polgártársaim, aki ebben a kérdésben Justhot követni akarja. — am kövesse, ha rám nem hallgat. Én őt ebben követni nem akarom. (Mi sem követjük!)

Dehát mégis miért kívánja különösen a Justh-párt a bank azonnali felállítását? Kétség-telenül azért, mert enélkül a függetlenségi párt egész programját feladván, létjogosultsága is megszűnnék, s a hazának minden polgára elfordulna tőlük, mint párttól, mert tagjai nemcsak hogy programjukból semmit sem valósítottak meg, de azt elhagyták, felfüggesztették, feladták. Tisztelt polgártársaim! Miután előadásomból is meggyőződünk arról, hogy a függetlenségi pártot a 67-es pártoktól semmiféle elvi különbség el nem választja, úgy, hogy a pártok bátran egyesülhetnének, kimutattam egyúttal azt is, hogy a pártok mérközése, heves küzdelme, teljesen jogosulatlan, sőt káros az országra.

A nemzet közbékéje, java érdekében logikusnak csak a következhetnék, hogy még a választások előtt a 48-as párt vezérei odaálljanak a nemzet elé és azt mondanák:

„Polgártársaim, hazám fiai, ne küzdjete egymással, adáz, heves harcban, mi tévedtünk s megtévesztettük a nemzetet; helytelen uton kerestük, de jó hiszemmel, a nemzet jogait, üdvét, boldogulását, lépünk az egyetlen helyes alapra, az 1867-es kiegyezés alapjára, mely az ország bölcs alaptörvénye, Deák Ferenc bölcs műve.

Apoljuk az egyetértést a király és a nemzet közt s munkálkodjunk 67-es alapon, a nemzet vagyon megizmosodásán, javán, üdvén, felvirágzásán és boldogságán; vivjük ki azt, ami abból a törvényből ma még nincs végrehajtva, ami a teljes paritásból hiányzik — s a többit, amit lehet, utóbb elérjük sokkal könnyebben, mint ahogy képzeljük.”

Ez volna az üdvös, az őszinte, a valóban hazafias és bölcs beszéd.

Vajjon lesz-e a vezérekben az őszinteségnek ez az ereje? Sokakban él ma már az igazságnak tudata, de az őszinteség még hiányzik, mert attól félnek, hogy ezáltal politikai hitelük szenvedne csorbát.

Pedig milyen hazafias, magasztos cselekedet volna ez? Milyen óriási fordulat állana be erre hazánk politikai történetében a nemzet jövő nagysága felé.

A Justh-párt még egy pontot vett fel utólag programjába, az általános, egyenlő, titkos választójogot, hogy magának a szélsőbb nemzeti-ségi elemek szövetségét, fegyverbarátságát biztosítsa. Inkább összeveszték saját pártszelvényekkel, véreikkel, a Kossuth-párttal, szövettek azon szélső elemekkel, kik négy év óta szinlelik a magyar barátságot, rokonszenvet, holott azelőtt lapjaik telve voltak izzó magyargyűlölettel. Ezekkel szövetekezett a Justh-párt és ők szövetekeztek a Justh-párttal, amelynek sovinizmusát és intoleranciáját jól ismerték. (Szép szövetekezés!)

Mire való a választási küzdelemmel lángboritani az országot? Nem mehetnénk mi egymás mellett, egymást támogatva a harcba, mindenáron hajba kell nekünk kapni egymással, gyűlölséget támasztani egymás soraiban? Ugye erre nincs szükségünk? Aki igazán ezen a meggyőződésen

van, az ne csatlakozzék hozzájuk, hanem csatlakozzék ahhoz a párthoz, amely most alakult s magát teljes joggal nemzeti munkapártnak nevezi. (Hosszu taps és éljenzés.)

Ez a párt tüzte ki feladatait a munkát, ez a párt akarja egy táborba egyesíteni a nemzet minden egyes munkását, bármilyen renhez tartozzék is, legyen az bár napszámos, szegény vagy gazdag, ez akarja egyesíteni a nemzetben a nemzetiségeket, bármily nyelvűek, ez akarja egyesíteni a zászlója alatt minden egyest, bármilyen párthoz tartozott is. Nem tekintünk a multjára, ha őszintén csatlakozik hozzánk, hazafias dolgot cselekszik.

Es hogy megismerjék, mi ennek a nemzeti munkapártnak a programja, engedjék meg, hogy röviden megismertessem önöknek ennek a pártalakulásnak a céljaival s a közel jövő feladataival. (Halljuk, halljuk.)

Első tétele a pártnak helyreállítani az egyetértést a király és nemzet közt. A történelem, ezeréves történetünk igazolja, hogy mikor király és nemzet egyetértettek, nagy volt a nemzet, boldog volt a magyar, ha pedig a király és nemzet viszályban voltak egymással, lesüllyedtünk a leggyengébb államok sorába. Okuljunk a mult példáján és csatlakozzunk ahhoz a felfogáshoz, hogy egyetértés nélkül nem lehet nagy dolgokat végezni, nem lehet nemzeti politikát csinálni. (Igaz, ugy van!)

A második pont, helyreállítani a békés egyetértést az ország minden lakosa közt vallási, felekezeti és nemzeti különbség nélkül. Uram, hisz az egész nemzet különböző vallású, különböző nemzetiségű népekből áll, ezek époly jó fiai a magyar nemzetnek, époly küzdöttek az ellenség ellen, époly szerették a hazát, mint mi. Hogy köztük tulzók is vannak, az nem hiba, hiszen voltak tulzók ezen a részen is, de ezért egy egész nemzetiséget elítélnünk nem szabad. Képzelnék egy lantot, melynek hét hurja van, mind a hét hurra szükség van, hogy kellő legyen a harmonia.

Harmadik pont a 67-es törvények alapján megalakítani a nemzeti munkapártot olykép, hogy az ország minden társadalmi rétegét mint egyenjogú tényezőt vehessük az alkotmány sáncái közé és a jogok gyakorlatába is.

S hogy rátérjek az általános választói jogra, én is az általános választójog híve vagyok. (Éljenzés.) Mert az a census magát régen túl élte és nem is igazságos. Nem bir censuszal a katona, aki nem fizet adót, de vért adta a hazáért. És neki ne legyen szavazata? Nem birt szavazattal a szegény munkás, aki pedig sokszor többet fizetett adóban közvetve, fogyasztási adó alakjában, mint a gazdag. Ezeknek is részesülniök kell a szavazati jogban. En a parlament reformok kérdésében a legfontosabb javaslatok tervezője és előadója voltam hosszú időn keresztül. Ismerem Európa minden választási szisztémáját és ha önök ma hozzám azt a kérdést intéznék, jó-e az általános, titkos, községenkénti választói jog, azt a feleletet adnám, az általános jó, de hogy titkos legyen és hol, hogyan legyen titkos, azt még nem tudom. Ezt a tervezetet ki kell még dolgozni, ki fogjuk dolgozni, a választói jogot ki fogjuk szélesíteni amennyire csak lehet, befogadjunk minden polgárt, de egy feltétellel, hogy Magyarország ezerévi jellege csorbát ne szenvedjen, megőrizve legyen. (Éljenzés.) Ha önök is ezen a nézetben vannak, akkor ne sürgessék a további kérdéseket, bízzák ezek megoldását a parlament bölcs belátására, az a párt, mely a nép javát úgy a szíven hordja mint mi, meg fogja találni a helyes utat ezekre a kérdésekre nézve is.

További programja a pártnak, hogy a kereskedelem, ipar és kultura fejlesztésével Magyarországot vagyonossá, gazdaggá és legalább anyagiilag teljesen függetlenné tegye.

Végezetül pedig itt vannak a vidéki városok. (Halljuk.) Ezek azok a gócpontok, melyekből kell az ipar, kereskedelem és kultura áldásainak a vidékre szétterjedniök. Ezeket a városokat kell emelni. Ez is benn van a mi programunkban, mert ezek az államiság legbiztosabb őrei benn az országban és kifelé is. Ha kell, ne riadjon vissza az állam őket állami támogatásba is részesíteni. Mi azt akarjuk, hogy a vidéki városok lépést tartsanak a fővárossal, mely szinte amerikai arányokban fellendült, de részben a vidéki városok rovására. (Ugy van, igaz.)

Ha önök mindannyian át vannak hatva ennek a programnak az igaz, helyes voltától, úgy sorakozzanak a mai napon a nemzeti munkapárt zászlója alá. Nem az én személyemért kérem önöket erre. Az én ügyem elbukhat, de a nemzet ügyének elbuknia nem szabad. Ezt vegyék figyelembe és ha ez így van és a választás sikerül és az én zászlóm alatt sikerül, legyenek meggyőződve, hogy az én házam nyitva lesz mindig mindenki előtt. Forduljanak bátran, bizalommal hozzám, én az önök panaszait meg fogom hallgatni, én az önök városát, mely már geográfiai helyzeténél fogva is kiváló figyelmet érdemel, mint egy nagy emporium, az önök városának érdekeit híven, lelkiismeretesen fogom felkarolni. (Hosszu éljenzés.)

Ha önök ily feltételek mellett kívánják venni azt a szerződést megkötni, mit a választóközönség közt képviselőjével, én itt vagyok, rendelkezésükre állok és elfogadom megbízásukat. Éljen a király, éljen a haza, éljenek Nagybecskerek városának derék polgárai!

Szünni nem akaró hosszas eljenzés és taps kísérette Rohonyi Gyula programbeszédét, amelyet közben is sokszor megszakított a tetszészaj. Növelte a tetszést és a lelkesedést, mikor Rohonyi Gyula előbb németül, majd pedig szerbül fejtegette ki röviden programját s a választók nagy tömege percegekig ünneplte az illusztris jelöltet.

A gyűlés végén.

Rohonyi után óriási hatás mellett beszélt még a szerb ajku választóhoz Popovics V. István, a Thökölyanum igazgatója, kiemelve Rohonyi kiváló érdemeit s szeretetükbe és lelkes támogatásukba ajánlván a jelöltet.

Franz J. László pártelnök meleg hangon köszönetet mond a jelöltnek a programbeszédért, a választóknak impozáns számban való megjelenéséért, továbbá Tallián Béla megyei pártelnöknek, valamint Popovics V. Istvánnak támogatásukért.

Rohonyi a muzslyaiakhoz.

A gyűlés végén jelentették a pártvezetőségnek, hogy Muzslyáról mintegy száz választó bejött Nagybecskerekre a programbeszédre, mire Rohonyi Gyula még egyszer külön hozzájuk fordult s rövid beszédben kijelentette, hogy ő a község érdekeit mindenkor állandóan a szívében fogja hordani, mert olyan szorgalmas munkánépet nem lehet elhagyni. Ő is a munka révén emelkedett arra a polcra, ahol ma van, tehát előtte első helyen állanak a munkálkodó emberek. Forduljanak hozzá mindenkor bizalommal, ha valami kívánságuk van s neki lesz hozzá befolyása és hatalma, hogy panaszait orvosolja s kívánságaik teljesedésbe menjenek.

A muzslyaiak nagy lelkesedéssel és eljenzéssel fogadták az államtitkár meleg szavait s az ő lelkesedésükhöz csatlakozott a többi választók óvációja is s lelkes ünneplő hangok között távozott az államtitkár szállására.

Rohonyi elutazása.

Rohonyi Gyula államtitkár ma reggel 6 órakor utazott el Nagybecskerekre. A helybeli munkapárt vezetősége kikísérte őt a pályaudvarra, ahol Franz J. L. pártelnök búcsúzott el tőle. Rohonyi megköszönve a lelkes fogadtatást, megígérte, hogy a jövő hónapban ismét Nagybecskerekre jön választói meglátogatására.

A kultúregyesület negyedszázados jubileuma.

Előkészületek az ünnepre.

Nagybecskerek, április 25.

Nagy ünnepre készül a Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület. Negyedszázada működik itt ez országrésznyi nagy vármegyében a kultúregyesület s e negyedszázados zajtalan, de serény és gazdag eredményű munkásságának évfordulóját készül most megünnepelni.

Az egyesület elnöksége már hetek óta készíti elő az ünnepet, tegnap pedig az egyesület igazgatósága tartott ülést, hogy megállapítsa az ünnepség programját. Az egyesület jubileumát előkészítő ülésen Vinczehidy Ernő m. főjegyző, igazgató elnöklésével jelen voltak: Jankó Ágoston alelnök, Baaden Károly, Bányai Jakab, Fischer Mór, Jeszenszky Nándor, Mayer Rezső, Menczer Lipót, Streitmann Antal, Somfai János és Wégling István igazgatósági tagok.

Dr. Vinczehidy Ernő igazgató előterjesztette az egyesület jubiláris ünnepségére vonatkozó tervezetet, amelynek alapján elhatározta az igazgatóság, hogy folyó évi május hó 8-ikán d. e. fél 11 órakor jubiláris diszközgyűlést tart a vármegyeház disztermében.

Az egyesület a jubiláris diszközgyűlésre meghívja a kormányt, a kultuszminisztert, a muzeumok és könyvtárak országos tanácsát, az országos közművelődési tanácsot, a magyar földrajzi társaságot, a vármegyét, a várost, az összes helybeli hatóságokat, a vármegye összes községeit, a Dmkt, a temesvári Arany János társaságot, a szegedi Dugonics-társaságot, a pancsovai Gromon Dezső egyesületet, a verseci közművelődési egyletet, a torontálvármegyei jegyzőegyletet, a bácsmegeyi irodalmi társaságot, stb.

A jubiláris közgyűlés alkalmából egyúttal vaskos emlékkönyvet ad ki az egyesület, amelynek szerkesztésével Somfai János titkár bízták meg s amely a többiek közt tartalmazni fogja az egyesület negyedszázados történetét.

Az ünnepi közgyűlés tárgysorozata a következő lesz: 1. Elnöki megnyitó és a vendégek üdvözlése. 2. A vendégek válasza. 3. A titkár évi jelentése. 4. A számvizsgáló-bizottság jelentése. 5. A költségvetés megállapítása. 6. Az igazgató ünnepi beszéde. 7. Tisztujtás. 8. Esetleges indítványok. 9. Hitelesítők kiküldése. 10. Knyaskó Lajos előadás.

Május 8-ikán délelben a vendégek tiszteletére disztribúció lesz, este 8 órakor pedig a városi színházban irodalmi és művészeti estély, amelyen legkiválóbb költőink és íróink egyike fog közreműködni, továbbá az opera egyik elsőrangú tagja fog szerepelni.

Az ünnepség részletes programjának kidolgozásával az igazgatósági ülés megbízta az elnökséget.

Somfai János titkár ezután bemutatta az egyesület lefolyt évi gazdag munkásságáról szóló terjedelmes jelentést, melyet az igazgatóság örömmel vett tudomásul. A gazdag kulturmunkáról szóló évi jelentést legközelebb részletesen ismertetni fogjuk.

Miután még Mayer Rezső pénztáros bemutatta a múlt évi zárszámadásokat s a jövő évi költségvetést s az igazgatóság néhány belső ügyet elintézt, az ülés véget ért.

Választási mozgalmak Torontálban.

— A politikai vasárnap. —

Nagybecskerek, április 25

A tegnapi vasárnap a vármegyében folyó választási mozgalmak során egyike volt a legélénkebbeknek. A vármegye több választókerületében hangzott el a jelöltek programja s országos nevű politikusok nyilatkoztak. Így Nagybecskerekben Rohonyi Gyula államtitkár mondotta el programbeszédét, Papp Géza pedig Bégaszentgyörgyön, míg Apponyi Albert gróf Zombolyán beszélt és agitált tegnap Hódgyula érdekében.

A tegnapi napról szóló tudósításainkat az alábbiakban adjuk:

Papp Géza Bégaszentgyörgyön.

Valóságos örömnappja volt tegnap a szomszédos Bégaszentgyörgy községnek. Tegnap tartotta ott ugyanis programbeszédjét dr. Papp Géza, aki a függetlenségi aera beköszöntése előtt több cikluson át képviselte volt már a kerületet a törvényhozásban. Örömmünnepek lehet nevezni Papp Géza tegnapi programbeszédét, mert a község apraja-nagyja most is azzal a meleg szeretettel viselkedik dr. Papp Géza irányában, mint azelőtt. Ez kitűnt már abból a lelkes, szeretetteljes fogadtatásból is, amelyben a délelőtti folyamán része volt. Dr. Papp Géza ugyanis már délelőtti 11 órakor érkezett meg kocsin Elemérről bandérium kíséretében s az egész községben végig a lakosság szünni nem akaró zúgó eljenzése kísérette a diszes menetet. A község házában Schönherr Péter községi bíró üdvözölte szép beszédében dr. Papp Gézát, aki meleg szavakkal köszönte meg a szép és lelkes fogadtatást, majd látogatókat tett a községben, kora délután pedig a tisztelgéseket fogadta.

A programbeszéd délután 3 órára volt kitűzve, a mikorára rengeteg embertömeg gyűlt össze a nagyvendéglő előtti térségen. Egyre-másra érkeztek a kocsik a kerülethez tartozó falvakból. Nagyon impozáns volt a torontáltordai választók felvonulása, a kik mintegy háromszázan érkeztek hosszú kocsisorban a programbeszéd meghallgatására. Igen sokan jöttek Écskáról, Aradáról, Nagytorákról, Kistorákról s a többi községekből is, úgy, hogy három óra tájban szinte mozogni sem lehetett a nagyvendéglő környékén.

A jelölés.

A programbeszédet jelölő gyűlés előzte meg, melyet a nagyvendéglő feldiszipított termében tartottak meg. A jelölés mindössze annyiból állott, hogy Bezdán István torontáltordai plébános, a bégaszentgyörgyi nemzeti munkapárt elnöke indítványozta, hogy a párt dr. Papp Gézát jelölje a képviselőiségre. Falrengető eljenzés és „szetreszka” volt a válasz az indítványra. A jelölés után a gyűlés küldöttséget menesztett a község házában tartózkodó dr. Papp Gézához s megkérte, hogy jöjjön programbeszédének felmondására a gyűlésre. Rövid néhány perc után Papp Géza meg is jelent a deputáció élén a választók között, a kik szünni nem akaró lelkes eljenzéssel és ovációkkal fogadták.

Az eljenzés lecsillapodása után Bezdán István pártelnök mondott magasszárnyalású szép beszédet, ismertetőt, illetve emlékeztetve hivatkozva Papp Géza sok évi hasznos és áldásos munkásságát, melyet a parlamentben és a kerület érdekében több cikluson át kifejtett. Mindnyájan ösmerjük őt, ő is ösmer mindnyájunkat — mondotta a szónok — ösmerjük lankadatlan vaszorgalmát, buzgósgát, ösmerjük az ő aranyos jó szívét, a mely akkor boldog csak, ha jót tehet, ha embertársain segíthet. Ne beszéljünk most a multról, pártviszályról, politikai ellentétekről, nézzük magat az embert. Papp Gézát mindenki szereti a kerületben, mindenki becsüléssel viseltetik irányában, az ő személyével szemben ledőlnek a pártkeretek és mindannyian elismeréssel kell, hogy meghajtsuk lobogónkat Papp Géza előtt. Beszédét azon reménység kifejezésével fejezte be, hogy Papp Géza zászlaja győzelmesen fog kibontakozni a választási harcából, majd felkérte Papp Gézát, hogy fejtse ki a választók előtt programját.

A programbeszéd.

Dr. Papp Géza a nagyvendéglő lépcsőkorlátjáról a szabadban, az óriási közönség zúgó eljenzése közben fogott bele beszédének elmondásába s először magyarul, majd német nyelven a következőkben fejtegette ki programját:

Az utolsó választás alkalmával, az akkori sajtó agitációja és különböző idegen hatások befolyása alatt megrendült a bizalom a bégaszentgyörgyi kerület választóiban és a 67-es politika iránt és a legerősebb 67-es pártemberek is kételkedni kezdtek, vajjon a volt szabadelpárt politikája megfelel-e a magyar nemzet jogos érdekeinek? A nemzet, vele a bégaszentgyörgyi kerület is, ítéletét kimondta az utolsó választásokban és bizalmával a negyvennyolcas párt férfait többségre emelve, azok kezébe adta a hatalmat. Mi 67-esek belenyugodtunk a helyzetbe, félreállunk, hogy azok, kiket a nemzet bizalmával megajándékozott, háborítatlanul teljesíthessék kötelességüket és megvalósíthassák programjukat. Abban a tudatban vártunk nyugodtan, hogy rövidesen el fog érkezni az idő, amikor a mi politikai felfogásunk fog igazolást nyerni. Ma itt vannak az eredmények előttünk. A szép ígéretek elmaradtak a messze multban s kiderült, hogy a nemzet által jobbnak hitt program nem valósítható meg. És kiderült az is, hogy a 48-as párt csaknem egész tevékenysége abban merült ki, hogy kevesebb eredménnyel a volt 67-es politikát folytatták. De kiderült az is, hogy tulajdonképpen nem a program megvalósítása volt a főcél, hanem a hatalom elnyerése, mert hisz, amint bebizonyosodtak arról, hogy programjuk meg nem valósítható, mint tisztességes politikusoknak, le kellett volna vonniuk a konzekvenciákat és a politika vezetésétől félre kellett volna állniuk, mert, szerintem, erkölcstelen és megbocsáthatatlan tett az, hogy egy bukott párt programját csinálja a győztes párt, hisz akkor mi értelme lett volna a választásoknál a két politikai felfogás küzdelmének?

Minket gyaláztak, megrágalmaztak, politikánkat hazafiatlannak mordták és a legképtelenebb ígéretekkel magukhoz édesgették a tömegeket s reális politikai meggyőződésüket megméltelyezve, olyan irányban keltek vágyakat, amelyek megvalósíthatatlanoknak bizonyultak s amelyekkel a békés munka helyett a ki nem elégitett vágyak szülte elégtelenség csiráit ültették el. De ezen etikai károktól eltekintve, súlyos anyagi károkat is okoztak az országnak, mert az ő engedékeny és mindenre kész politikájukkal megrendítették azt a hitet, melylyel nemzeti ellenállási képességünkről a magyar nemzet politikájának ellenfelei eddig bírtak, nagy anyagi felelősséget vállaltak, ugyszólván minden ellentállás nélkül, a kvótának 2%-os felemelésével. Egy jó kiegyezést, melyet Ausztriával kötöttünk, azon egyszerű okból, hogy a kiegyezés szerződésnek neveztessek el, tartalmában az egész magyar gazdaságszadalm kárára megváltoztatták. Hogy egyebet ne említsék fel, csak példaképp hozom a tarifális intézménynek Ausztria javára és érdekében történt megváltoztatását, amely nekünk évente milliókra menő károkat okoz.

Az állami budget-et, a mely 4 év előtt körülbelül egy milliárd koronát tett ki, rövid 4 évi uralmok alatt körülbelül 400 millióval emelték improduktív személyi kiadásoknak beállításával, mert több mint 20 ezer új hivatali állást szerveztek.

A koalíció természetellenes szövetséget kötött a magyar nemzeti politika leghajthatatlanabb ellenségeivel, a radikálisokkal és azt a legerkölcstelenebb felfogást valósította meg, hogy a sovén magyar felfogás képviselői szövetséget a magyar nemzettel megbékélni nem akaró elemekkel. Megméltelyezték a magyar politikai társadalom reális felfogását is felcsigázták a politikai vágyakat abba az irányba, a melyről tudniok kellett, hogy meg nem valósíthatók s ha már ezt kortespolitikából meg és cselekedték, kötelességük lett volna akkor, mikor a hatalmat élvezve, ennek a keresztülvihetlenségéről meggyőződtek, mérséklő irányban befolyásolni az általános közhangulatot.

De misem állt távolabb tőlük, mint hogy ezt megtegyék.

Ma úgy tesznek, mintha a múlt ígéretei teljesen feledésbe mentek volna s az egymás közt meghasonlott nagy ígérők a régi eszözökhöz nyulnak s hogy a közönség nehegy észhez kapva, a be nem váltott ígéreteket kérje tőlük számon, új jelszavakkal részegítik meg a választóközönséget, amelyet mondanak, mint amely fontosnak és sürgősnek, éppen oly fontosnak és sürgősnek tartották az utolsó választás előtt a magyar katonai vezényszót és az önálló vámtérületet. Ki beszél ma katonai vezényszóról, önálló vámtérületről? Ma már más jelszavakkal lehet és kell elcsábítani a választóközönséget: az önálló bankkal s az általános, egyenlő, titkos választói joggal. Ezek újra jók lennének arra, hogy a mámorba ejtett választók bizalmukkal megajándékozzák s hogy ép úgy félretehessék tisztelettel, mint a régi jelszavakat.

Felfogásom különben az önálló bankról az, hogy ez a magyar nemzetnek törvényben biztosított joga, közgazdasági hasznossági kérdés: akarjuk-e azt megvalósítani, igen vagy nem? Röviden csak annyit jelzek, hogy hitelünk a közös bank mellett nagyobb és kedvezőbb, amit esetleg áldozatokkal és hosszú szolid munka után az önálló bank mellett is elérhetnénk, a kérdés csak az, hogy az áldozatok okos és célszerű-e ma meghozni és évek nehéz napjával megszerezni azt a hitelbizalmat, a mit a közös bank mellett ma is élvezünk. Hitem szerint igényeink a mai közös bank fennállása mellett kielégítők és feltétlenül előnyösek azon szempontból is, hogy elcsőbb százaléku kölcsönökkel fedezhetjük hiteligenyünket.

Ami a választójogi kérdést illeti, nemcsak azért, mert politikai felfogásom mindenkor szabad-elvű volt, hanem azért is, mert bizonyos világháramlatok elől elzárkózni, vagy azokkal szembeállni okosnak nem tartom — a választói jog lehető kiszélesítésének híve vagyok, mert méltányos, hogy a magyar nemzet minden társadalmi rétege, ha a politikai kérdések megítéléséhez kellő intelligenciával bír, a politikai jogok gyakorlásában egyformán részesíthessék. És azt hiszem, nem tévedek, hogy azok is, akik a választói jog legszélsőbb felfogásának hívei, a törvény megalkotását illetőleg végleges felfogással nem bírnak. Megint ott vagyunk, hogy egy nagy és népszerű jelszó ki nem töltött tartalommal forog közzszejön s a minden fentartás nélkül hangoztatott jelszó megint messze felcsigázta a vágyakat és képzeleteket.

Szélesítsük a politikai jogok kiterjesztését, de vigyázzunk gondosan arra, hogy bizonyos intelligenciával bíró tömegeknek adjunk jogokat, akik azzal nemcsak akarnak, de tudnak is élni.

A legerősebb új áramlat ma Magyarországon a szociális áramlat. Ezeknek érdekképviselőitől már az utóbbi választási küzdelemben is programot adtam, amely az én külön felfogásomat adja vissza s abban csucosodik ki, hogy Magyarország egész területe bizonyos számú kerületekbe bocsátva, mondjuk 20-30 kerületbe, fentartatnék azok részére, akik a mai választói törvény mellett szavazattal nem bírnak s szociális kerületeknek tartatnának fenn. Mert hiába akarom én elhárítani velők, hogy én is ismerem bajaikat és én is akarom orvosolni, mégsem adnak hitelt szavaimnak, mégse hisznek nekem. Azért alkalmat akarok adni nekik arra, hogy önmaguk által képviseltessék érdekeiket.

Mi itt, akik a nemzetiségi vidéken élünk, különböző nemzetiségektől körülvéve, legjobban érezzük szükségét annak, hogy a különböző nemzetiségekkel barátságos egyetértésben és testvéri viszonyban éljünk, mert nem elég, hogy csak törvényben lefektetett jogokban biztosítsuk az egyenlőséget, hanem azt átvive a társadalmi életbe is, hogy a törvényben lefektetett jogukat szíveinkben is érezzük és azt végrehajtani ösztönösen akarjuk. Ezt a felfogást követtem és követem és ha már azt tapasztaltam, hogy e felfogás mellett is akadnak még mindig nemzetiségi túlzók, de a nagy többségben a felfogásom visszhangra talált, amelyet mindannyiunk közös érdekében melegen ápolni és fentartani akarok.

Ami a kerület helyi érdekeit illeti, minden igyekezetem oda irányult és oda fog irányulni, hogy a törvényes és jogos obajoknak becsületos támogatója leszek és boldognak fogom érezni magamat, ha közbejárásommal és munkásságommal az aggodva reménykedő arcokra a megelégedett, boldog érzések kifejezéseit varázsolhatom.

Arra kérem önöket, barátaim, hogy férfias kitartással és bátorsággal szálljanak sikra a nemzeti munkapárt 67-es zászlajának győzelme érdekében, mert mi mérsékeltbb ígérekkel és nem csábító látszatokkal akarjuk Magyarországot jövő politikai és közgazdasági haladását megvalósítani.

A beszéd végeztével újult erővel és fokozott mértékben tört ki a választók lelkesedése s percekig tartó ovációkban részesítették a kerület népszerű képviselőjét.

A csend helyreállításával Baracski Nándor

gőr. kel. lelkész szerb nyelven, Konda Péter jankahidi román lelkész pedig román nyelven tolmácsolta a választóknak Papp Géza beszédét, végezetül pedig Bedán István zászlóval a kezében, lelkes küzdelemre s tántoríthatatlan hűségre hívta fel az egybegyűlt választókat.

A programbeszéd után a legtöbb választó kocnikon ment haza, sokan azonban csak az esti vonattal hagyták el Bégaszentgyörgyöt, amelynek utcái még akkor is hangosak voltak Papp Géza nevével s egyáltalán nem kell valami nagy jóstehetség ahhoz, hogy a tegnapi nagy lelkesedéssel itélve Papp Géza megválasztását biztosra vegyék.

Apponyi Zombolyán.

Mint Zombolyáról jelentik, Apponyi Albert gróf tegnap a zombolyai választókerület függetlenségi jelöltjének, Hódy Gyulának a támogatására odaérkezett.

Apponyi Albert reggel fél 9 órakor érkezett meg a Temesvár felől jövő gyorsvonattal. Temesvárot másfél órát töltött s rendkívül veszedelmes fogadtatásban részesült, amiről lapunk más helyén adunk hírt.

Zombolyán a pályaudvaron dr. Stocker József üdvözölte a függetlenségi párt nevében. Apponyit nagy sereg kíváncsi ember várta s ezek sorfala között vonult be a községbe, miközben a szocialisták abcugolták.

Bevonulása után a Hungaria-szálló előtti térségen négygyűlést tartottak, amelyen mintegy kétezer ember vett részt, akik jobbra kíváncsiságból, Apponyi beszédének meghallgatására gyűltek össze.

A gyűlést dr. Stocker József nyitotta meg, majd Hódy Gyula elmondotta programbeszédét, a melyben védelmezte a koalíciót s a Kossuth-pártot.

Ezután Apponyi Albert gróf szólalt föl s mintegy husz percig tartó beszédében szintén a koalíciót dicsérte. Védelmezte a hozott törvényeket, az iskolarendeletet, az új adótörvényeket s kifogásolta, hogy a kormány azokat nem akarja életbeléptetni. A választói jogról szólva, az angol példára hivatkozva, csak a választói jog fokozatos kiterjesztését tartja helyesnek s a radikális reformot a nemzeti szempontból veszedelmesnek tartja.

Utána dr. Dimitrievics Szvetozár temesvári ügyvéd szerb nyelven ajánlotta Hódyt a választóknak, majd Kreiner gyertyamosi földmivelő és még többen szólaltak föl.

Délben lakoma volt Apponyi tiszteletére, délután pedig Grabáczra utazott, majd pedig ma Csatádon keresztül Lovrinba ment Baross János támogatására.

Mint Grabáczról jelentik, Apponyi Albert gróf délután fél 3 órakor érkezett Zombolyáról Grabáczra, ahol a függetlenségi ünnepélyesen fogadták. Itt Apponyi beszédét mondott, amelyben főleg a pángermanizmustól óvta a lakosságot.

Mint Lovrinból jelentik lapunknak, Apponyi Csatádon át délután 6 óra tájban érkezett Lovrinba, Baross János függetlenségi képviselő-jelölt támogatására. Apponyi itt szintén beszélt, de Beszédét a Billédrol, Sándorházáról és Nagyjécsáról felvonult szocialisták többször megzavarták, nagyobb rendzavarás azonban nem történt. Apponyi ezután Bogárosra ment s ott is beszédet intézett az egybegyűlt választókhöz.

Tájékoztató.

A fürdő (telefonszám 118.) minden nap reggel 6 órától kezdve déli 12 óráig az urak részére nyitva van hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 2/45 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5 órától 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7 óráig nyitva van.

Május 6. Megyei áll. választmányi ülés.

Május 8. Tiszti szék.

Május 8. A kulturregysület jubiláris diszkygyűlése.

Május 9. Tavasz rendezés közgyűlése.

Az ingyenes olvasóhelyiség és könyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig. Könyvtárhoz vasárnap, szerda, péntek délután 5-7 óráig.

IDŐJÁRÁS.

(A nagybecskereki meteorológiai állomás időjárásjelentése.)

Április 25.

Barométer emelkedő, délután 1:38 órakor: 749.1 mm.

Hőmérséklet: maximum 13.1 C., minimum 9.1. Csapadék: 5.5 Felhőzet: Nb. 10. Szélirány és erősség: W. 2.

Jóslat a következő 24 órára: Változóköny. Széles. Hűvös. Sok helyütt csapadék.

Jelmagyarázat: A barométer állása a déli leolvasást tünteti fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül; 0° C-ra redukálva. Maximum és minimum este 8 óra 38 6 perctől másnap este 8 óra 38 perccig; csapadék reggel 8 óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38 perccig; felhőzet: Ci = fűrtősfelhő, Cu = gomolyfelhő, St = rétegesfelhő, Nb = esőfelhő, Ci-St = felhőfátyol, Ci-Cu = báránfelhő, Cu-St = réteges gomolyfelhő. Szélirány: N = észak, S = dél, W = nyugat, E = kelet. Felhőzet nagyság: 0 = tiszta ég, 10 = teljesen borult. Szélereősség: 0 = szélcsend, 8 = nagy vihar.

Osram
Legjobban bevált fémszálas lámpa 15-100 gyertyafény
70% árammegtakarítás
Kapható mindenütt valamint az
Auer-társaságnál, Berlin O. 17.
Lámpa

HIREK.

— **Uj anyakönyvvezető Nagybecskereken.** A belügyminiszter a Szabadkára áthelyezett báró Pachtenkirch Oszkár helyébe Terék Mátyás óbecsei anyakönyvvezető-helyettesét helyezte át a nagybecskereki áll. anyakönyvi hivatalhoz hasonló minőségben. Az új anyakönyvvezető szombaton már le is tette a hivatali esküt Jankó Ágoston alispán előtt.

— **Buzaszentelő.** Szent Márk napján a róm. kath. hívők régi szokás szerint körmenetben vonulnak ki a határban felállított kereszthez, ahol a lelkész megszenteli a vetéseket, a hívők pedig ájtatos imákban kérik az Istent, hogy részesítse áldásában a gabonavetést és óvja meg elemi csapásoktól. Ma reggel 7 órakor a róm. kath. templomban mise volt, amely után a körmenet Magyar Pál apát-plébános vezetése mellett a melenczei sorompón túl felállított kereszthez vonult. A körmeneten az összes tanintézetek róm. kath. növendékei és nagyszámu hívő közönség vett részt.

— **A zsidók husvétja.** Az Egyiptomból való szabadulás ünnepét, a páska ünnepet tartják most az izr. vallású polgártársaink. Jeruzsálemben ez az ünnep volt az, melyre a legtöbbben jelentek meg az országból. Óriási sokadalom fogta akkor körül Salamon templomát s nyolc napon át ünnepelték a kovásztalan kenyér ünnepét, annak emlékére, hogy a szabadulás alkalmával a kovász, melyet kenyérnek megsütini nem volt idő, a nap fényén száradt meg a vállaikon. Most is nyolc napon át ünneplik a zsidók a páska ünnepét, mint a szabadság örömét.

— **Magyar név.** A m. kir. belügyminiszter megengedte, hogy Ganzl Zsigmond németécskai illetőségű ugyanottani lakos saját, valamint Irén, Ernesztin és Béla nevű kiskorú gyermekei családi nevét Gál-ra változtathassa.

— **Jóváhagyott alapszabályok.** A m. kir. belügyminiszter a katalinfalvai temetkezési segélyző egyesület alapszabályait jóváhagyta.

— **A nagybecskereki szerb hitközség zavarai.** Megirtuk, hogy a miniszter a nagybecskereki gőr. kel. szerb hitközség előjáróságának, választmányának és közgyűlési tagjainak aktív és passzív választói jogát a szerb takarékpénztár körül felmerült rendellenességek miatt felfüggesztette. E miniszteri rendelkezés következtében a temesvárgőr. kel. szentszék részéről Bogdán Márkó és dr. Putnik Száva szentszéki ügyész ma Nagybecskerekre érkezett, hogy egy ideiglenesen ki-nevezendő választmányt bizzanak meg a hitközség ügyeinek továbbvitelével.

— **Köszönet.** Jankó Ágoston alispán 10 koronát adományozott a helybeli gyermekbarát egyesületnek, a melynek elnöksége ezután mond hálás köszönetet a nemeslelkű adományért.

— **A kiűrtett karzat.** A tegnapi színházi előadást kivesszük a színházi rovatból. Először s azért, mert a darab és az előadás nem színházi való, hanem legföljebb orfeumba, másodsor pedig megtörtént az a ritka eset, hogy a diák-karzatot rendetlenkedése miatt a rendőrségnek ki kellett üríteni. Megállapítjuk, hogy a rendőrségnek ez az eljárása teljesen helyes volt, mert az ugynevezett diák-karzat már alaposan megérett a megrendszabályozásra. A karzat ugyanis, már számtalanszor úgy viselkedett, hogy a közönség körében állandó volt a panasz, hogy zavarják őt az előadások élvezetében, holott joggal megkívánhatja, hogy nyilvános helyen rend tartassék. Megállapíthatjuk másodsor azt, hogy a karzat tulajdonságai nagy része van a színháznak, illetőleg a színház egyes tagjainak akik többszörös figyelemzetetésünk dacára is, oly izléstelen karzati fogásokkal igyekeznek hatni, amelyek egyáltalán nem valók színpadra és csak a karzati közönség izlésének fokozott sülyedését idézik elő. A karzatot

rontó színészek között első helyet foglal el Solymosi Sándor és igazán sajnáljuk, hogy ez az egyébként talentumos művészember nem akar haladni ezen a téren. Tegnap is oly izlettelenül tultott, hogy a közönség komolyabb része teljes mértékben megbotránkozott rajta. Hasonlóképpen izlettelen volt a nézőtérre való lelénekítés, amelyet csak orfeumban lehet megengedni. Miután pedig jóakaratu figyelmeztetések nem használnak, kénytelenek vagyunk ezeket a dolgokat a legkomolyabban a színügyi bizottság figyelmébe ajánlani orvoslásra. Harmadszor meg kell állapítanunk még, hogy egyes páholyok is hozzájárulnak a karzat rontásához, mert sportot üznek a karzat hangulatának kiélesítéséből, sőt az előadásokba való beleszólásukkal maguk is csinálnak ilyen jeleneteket. Végül még a középiskolák igazgatóságához kell fordulnunk, hogy valamely módon hassanak közre, hogy a diákok magukhoz méltóan viselkedjenek, mert azután aláírjuk a rendőrségnek azt az esetleges intézkedését is, hogy a közrend és közizlés érdekében elzárja a karzatot egészen. A legfuresább pedig a dologban még az, hogy az ügyből lovagias afférek is keletkeztek.

„Savoy“ nagyszállója Budapest, VIII József-körút 16. a Nemzeti Színház közvetlen közelében. A főváros legszebb és legmögerebb szállodája. 120 szoba és szalon. Központi gőzfűtés, villanyvilágítás. Lift. Hideg és melegvíz minden szobában. Szobák 3 koronától feljebb. Elsőrangú étterem. 326-6.6

„Buziási Phönix“ az egyedüli bakteriummentes természetes ásványvíz s ezért nemcsak hazánkban, de az egész művelt világ orvosai által mint legkitűnőbb természetes, az egészség előnyére való üdítő és gyógyvízként ajánlatik. „Buziási Phönix“ a hazai ásványvizek legeliterjedtebbje és az egész világon legelőnyösebben ismert. 222-6

SZULTÁNFORRÁS

A húgyhajtó és húgysavoldó vizek királya, bór- és dús lithion-tartalmú ásványvíz.

Igazgató: Budapest, IV. Ferenz József-rakpart 22. Kútkelzés: EPERJES.

Kapható Nagybecskereken: Ros' a Béla, Fendler József fűszerkereskedésben, továbbá minden jobbírű fűszerkereskedésben.

Színház, irodalom.

* Három előadás. Három előadásról számolunk be sommásan. Szombaton ismét Faustot adták igen jó előadásban, de jóformán üres nézőtér előtt. Vasárnap délután Trenk bárót adták szintén jó előadásban. Este egy városligeti nyári operettet „mutattak be“, aminek a bemutatása elmaradhatott volna.

* Gál Gyula vendégjátéka. Gál Gyula, a budapesti Nemzeti Színház kiváló művésze ma este lép föl először Bataille „A botrány“ című színművében, amely egyúttal bemutató is lesz. Gál a darabban a polgármester szerepét játssza, amely egyik elsőrendű alakítása neki. Holnap Gál másodszer „A biboros“-ban lép föl a címszerepben.

* A „Zenélő Magyarország“, a magyar családok közkedvelt zenemű folyóiratának 404 ik füzeté jelent meg imént és tartalmazza a következő zeneujdonságokat: I. Alabieff S.: „A csalóány“ c. műdalt magyar és német szöveggel. II. Heidberg Albert: „La flatteuse“ „Valse Lenté“-ját. — Minden egyes füzeté hasonló gazdag tartalommal jelenik meg s benne a legmodernebb s közkedvelt zenemű újdonságok, úgy, hogy a Zenélő Magyarország előfizetői, a legjobb és legújabb zene újdonságokkal lesznek ellátva, amit egyébként tiszteres pénzért nem tudnak a drága különkiadásokban beszerezni. Havonta két hasonló gazdag tartalmú füzet jelenik meg 6 füzet (60 zeneoldal) egy évnegyedben, 3 korona előfizetésért, melyben a hazai és legnevesebb külföldi zeneszerzők minden válfajú szemenszedett legjobb szerzeményeit kapja az előfizető. Az eddig megjelent 403 füzet folyton kapható s ezen füzetek tartalom mutató jegyzékét, úgy bármily zeneművek bevásárlását célzó zenemű jegyzékeket minden érdeklődőnek bérmentve küld meg a „Zenélő Magyarország“ (Klökner Ede) zeneműkiadóhivatala, Budapest, VIII., József körút 11.

A fogak közt maradt ételmaradékok szétbomlásából minden ember szájában főként az éjjeli alvás alatt savak és rothadási mikrobumok keletkeznek, melyek a fogakat megtámadják. Ezek okozzák a fogszuvasodást, a szájbűzt s a kinos fogfájást. Semmi-fele fogtisztítószer meg nem szünteti ezen bajokat oly gyorsan és biztosan, mint a Sztraka Menthol-fog-szappan.

39(4)-8.7

Ara gyógytárakban 1 kor. — Nagybecskereken kapható: Melkuhn Dezső droguistánál

TÁVIRATOK

A helyzet.

Budapest, április 25. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A tegnapi politikai vasárnap egyike volt a lehangosabbaknak és a legmozgalmasabbaknak az eddigi választási előcsatározásokban. Több, mint 10 vezető államferfiu és politikus nyilatkozata és programja hangzott el s azonkívül még egész sereg jelölt mondott programbeszédet mindenfelé az országban. A választási agitáció foglalta le az egész tegnapi napot s így más esemény nem is történt a politikában.

A politika vasárnapja

Budapest, április 25. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A tegnapi vasárnapon a vezető politikusok egész sorozata beszélt az országban. Budapestén Székely Sándor igazságügyminiszter, Hieronymi kereskedelmi miniszter, Berzeviczy Albert, a munkapárt illusztris tagja szólottak, Egerben Zichy János kultuszminiszter, Nagybecskereken Rohonyi Gyula államtitkár, Szatmárott Tisza István, Temesvárott Návay Lajos mondtak beszédet és valamenyen a gyakorlati békés munkára hívták fel a polgárságot. Valamennyi szónok beszédében megtaláljuk örvendetes módon a felfogások teljes azonosságát az összes politikai kérdésekről, bizonyosságul annak, hogy a munkapárt tagjait az elvek azonossága szorosan összefűzi s az annyira hirdett ellentéteknek nyoma sincs. A beszédekből kicsendül, hogy a komoly hazafiaknak már ma gondját képezi, miképen biztosítsák a parlament nyugodt munkája Justhék obstrukciós fenyegetéseivel szemben. Tisza István Szatmárott nagy tetszés mellett hangoztatta, hogy a Justhék által már ma hirdett parlamenti anarchia ellen össze kell fogni Kossuthék és a néppárt komoly hazafias tagjaival is, akik szintén nem türhetik, hogy Justhék demoralizáló politikája gyökeret verjen. A beszédek méltóságteljes nyugalom mellett hangoztak el Temesvár kivételével, a hol a szocialisták előbb Návay Lajost zavarták meg beszédében majd, pedig a pályaudvarra vonultak, ahol a Zombolyára átutazó Apponyi Albert ellen veszedelmes kö és tojás ostromot rendeztek úgy, hogy a rendőrségnek több ízben kellett a tömeg ellen attackot intézni, hogy a 48-as vezért a nép ellen megvédelmezze. Ez a sajnálatos eset is mutatja, hogy a záptojások sportja, melynek gyerekes csinjét eleinte csak munkapárti szónokokkal szembenalkalmazták, a mivel az ellenzéki sajtó a munkapárti népszerűsége mellett akart bizonyítani, már ma az ellenzék vezéreit sem kiméli, annak bizonyosságul, hogy itt nem is politikai demonstrációval, hanem felizgatott rendezavarók csínyjával állunk szemben, melyből politikai következtetést levonni súlyos hiba volna. Minden jóérezés embernek azt kell követelnie, hogy az ország rendje és jó hire érdekében a hatóságok a legszigorubbán nyomják el az ilyen terrorisztikus rendezavarást, akárki ellen irányul. Nem volna helyes kárörömmel nézni Apponyi megtámadását, de most már legyen vége annak a folyton visszatérő ellenzéki ráfo-

gásnak, hogy az ilyen köostromokban megnyilvánuló demonstrációk a munkapárti népszerűtlenségét bizonyítanák, mert ilyen állítólagos bizonyítékok lassanként bőségesen gyűlnek valamennyi számottevő kormánypárti és ellenzéki politikus ellen.

Hieronymi csongrádi jelöltsége.

Budapest, április 25. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Ma délben Csongrádról nagy küdötség tisztelettel Hieronymi Károly kereskedelmi miniszternél s felajánlotta neki a csongrádi jelöltséget. Hieronymi megköszönte a bizalmat s a jelöltséget elfogadta.

Zavargás Temesvárott. Apponyit megdöbálták.

Budapest, április 25. (A „Torontál“ ered. távirata.) Mint Temesvárról sürgönyzik, a városnak tegnap igen izgalmas napja volt. Tegnap Návay Lajos tartotta ugyan is programbeszédjét Temesvárott, a programbeszédet azonban a szocialisták megzavarták, úgy, hogy Návay alig tudta elmondani beszédét. A zavargás ma reggel aztán folytatódott, sőt nagyobb mérvet öltött. Apponyi ugyanis Zombolyáról Temesvárra érkezett, hogy onnan Budapestre visszautazzék. Kiséreteben voltak: Hódy Gyula, Baross János és Steiner Ferenc. Mikor a szocialisták megtudták, hogy Apponyi Temesvárra érkezik, nagy tömegben kivonultak a jözsefvárosi pályaudvarra. Amint Apponyi és kísérete kiszállt, óriási közaport zúdítottak feléjük. sőt botokkal is rájuk támadtak. A kövek Steiner Ferencet súlyosan megsebesítették, Apponyi Albert grófit a fején és karján sebesítették meg a kövek, Apponyi kocsiát szintén fejbe találta egy kö, úgy hogy ez is veszedelmesen megsebesült. A zavargás hírére nagy apparátussal kivonult a rendőrség s attackot intézett a zavargók ellen, a kiket csakhamar szétvert s egyben többeket letartóztatott. Apponyi ezután Csernoch püspök kocsiján a püspöki palotába hajtatott, majd később Temesvárról elutazott.

A francia választások.

Budapest, április 25. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Párisból sürgönyzik, ott tegnap folytak le a képviselőválasztások. Estig 581 kerületből ismeretes a választások eredménye. A megválasztottak között van 49 balpárti, 138 radikális szocialista, 11 független szocialista, 30 egyesült szocialista.

Határidő-üzet.

Budapest, április 25. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő áratok jegyezték:

Buza (májusra)	23.52 — —
Buza (októberre)	21 — — —
Rozs (áprilisra)	16.52 — —
Zab (áprilisra)	13.22 — —
Tengeri (májusra)	11.62 — —

Felölös szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Valódi brünni szövetek

az 1910. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény 3.10 m. hosszú elegendő teljes férfiruhához (kabát, nadrág és mellény) ára csak	1 szelvény 7 korona
	1 szelvény 10 korona
	1 szelvény 12 korona
	1 szelvény 15 korona
	1 szelvény 17 korona
	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényi fekete szalonruhához 20.— K-ét épügy felöltő-szöveteket, turista-lodent, selyemkangarut gyári áron küld a mindenütt ismert megbízható és szolgó postógyári raktár

Siegel-Imhof, Brünn/49.

Minták ingyen és bérmentve.

Nagy előnyre szolgál mindenkinék, ha szövet-szükségletét direkt a gyártáshelyén Siegel-Imhof cégnél rendel. Óriási forgalma miatt állandóan a legnagyobb választék a legújabb szövetekből. Szabott, legolcsóbb árak! Bármely kis megrendelés teljesítése szigoruan mintahű és figyelmes.

Torontali h. é. vasutak és Temesvár—Módosi h. é. vasut menetrendje.

Érvényes 1909. évi október hó 1-től.

31-x.1

Oda.						Zsombolya—Nagy-Becserek.						Vissza.										
Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.	V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.	V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.	V.-v.						
6006	6019	6002/1	6020/21	6012/11		6005	6003	6008/9	6007	6015	6014	6206	6212	6202								
I-III. osztály						1.						I-III. osztály										
880	805	1015	940																			
925	210	1255	117			635			954	1279	1257											
530	450	241				430			628		944											
536	456	248				422			621		937											
540	500	253				417			619		932											
554	514	309				404			606		917											
603	522	318							557		908											
610	550	326				346			549		888											
626	550	345				336			540		849											
639	603	400				314			510		828											
650	614	414				308			554		815											
655	622	423				254			441		805											
709	638	437				242			430		752											
733	650	458				230			416		737											
746	702	511				212			402		719											
758	713	533				200			350		706											
Minden kedden, pénteken és vasárnapon közlekedik.						ind. Budapest-ny. pályaudv. érk.																
						ind. Szeged érk.	635															
						ind. Temesvár-Józsefváros érk.	604							749								
						ind. Zsombolya (7.) érk.	430							628								
						érk. Uj-Zsombolya (7.) ind.	422							621								
						ind. Uj-Zsombolya (7.) érk.	417							619								
						↑ Klári	404							606								
						↑ Kécsa	355							557								
						↑ *Kuriacska	346							549								
						↑ Csene	336							540								
Minden kedden, pénteken és vasárnapon közlekedik.						Torontál-Ujvár	314															
						↑ Oregfalva	308						554									
						↑ Ó-Telek	254							441								
						↑ Jánosföld	242							430								
						↑ Párdány	230							416								
						↑ Fény	212							402								
						↑ Módos (6.) ind.	200							350								
						↑ Bázias	1160							925								
						↑ Temesvár-Józsefv. (6.) ind.	442							609								
						↑ Temesvár-Józsefv. (6.) érk.	442							609								
Minden kedden, pénteken és vasárnapon közlekedik.						ind. Módos (6.) érk.	514															
						↑ Szécsány (4. 3.) ind.	455						841									
						↑ Szécsány (4. 3.) érk.	455						820									
						↑ Versecz (3.) ind.	1039						1032									
						↑ Versecz (3.) érk.	1039						1032									
						↑ Alibunár (4.) ind.	1030															
						↑ Alibunár (4.) érk.	1030															
						↑ Szécsány (4. 3.) ind.	447						750									
						↑ Szécsány (4. 3.) érk.	434						736									
						↑ Szécsány (4. 3.) ind.	423						724									
Minden kedden, pénteken és vasárnapon közlekedik.						↑ Szécsány (4. 3.) érk.	413															
						↑ Szécsány (4. 3.) ind.	413						714									
						↑ Szécsány (4. 3.) érk.	405						706									
						↑ Szécsány (4. 3.) ind.	352						652									
						↑ Szécsány (4. 3.) érk.	351						641									
						↑ Szécsány (4. 3.) ind.	342						631									
						↑ Szécsány (4. 3.) érk.	333						631									
						↑ Szécsány (4. 3.) ind.	333						631									
						↑ Szécsány (4. 3.) érk.	333						631									
						↑ Szécsány (4. 3.) ind.	333						631									

Oda.						Nagy-Becserek—Pancsova-Józsefváros.						Vissza.					
Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.	V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	V.-v.	
6206	6212	6202				6201	6211	6263				6201	6211	6263			
I-III. osztály						2.						I-III. osztály					
805	1015	940				685						715					
155	1210					235						1232					
351	225					104						1031					
810	705											515					
815	710											510					
840	720											827					
849	729											818					
858	738											809					
862	740											544					
902	746											808					
914	755											757					
948	828											732					
1005	841											712					
1025	901											651					
555	300											401					
650	1080	902				649						304					
706	1050	918				639						254					
721	1107	938				615						230					
736	1122	948				559						215					
746	1132	957				548						204					
805	1155	1015				535						150					
808	1159	1018				521						185					
818	1209	1028				510						125					

Oda.						Szécsány—Versecz.						Vissza.					
Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.	V.-v.	V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	V.-v.	
6304	6302	6306	6312			6301	6311	6303				6301	6311	6303			
I-III. osztály						3.						I-III. osztály					
		323				915						827					
reggel		241				1039						944					
		250															
905	530	801	645			780						434					
913	538	809	654			722						425					
914	539	810	655			721						424					
921	546	817	703			714						416					
	549	820	706			712						405					
	606	837	726			656						347					
	616	847	737			646						336					
	681	904	757			636						325					
	642	915	812			620						302					
	656	929	828			607						247					
	711	947	849			557						232					
	720	956	900			547						212					
	728	1004	909			538						202					
	740	1016	922			527						150					
	750	1026	933			517						140					
	758	1034	943			511						132					
	803	1089	949			505						125					
		130															

Hirdetmény.

A Nagybecskereki takaré- és előleg-egylet mint részvénytársaság az életbiztosítással kapcsolatos betétüzletet bevezette

s e célból egy kiváló életbiztosító társasággal lépett összeköttetésbe.

Az üzletág lényege a következő:

A belépni szándékozó kötelezi magát 1 **koronás heti részletek** fizetésére. A befizetéseket nem kell feltétlenül hetenként eszközölni, előre esetleg több részlet is fizethető. Ezzel kapcsolatban minimális pótdíj ellenében egyszersmind életét is biztosítja.

15 év elteltével,

amikor az 1 koronás heti befizetés kamataival együtt 1000 koronára nő fel, ezt a teljes összeget, vagyis

1000 (Egyezer) koronát kézhez kapja.

Amennyiben azonban betevő már az első részlet befizetése után elhalálozna, az egész 1000 korona haladéktalanul esedékesé válik.

Ha azonban a díjak befizetését 15 év előtt beszüntetné, úgy

betétjét kamatos kamataival bármikor kézhez kapja.

Beléphetnek 20—60 évig terjedő életkorban levők.

Egy-egy ügyfél több 1000—1000 koronás tételt is jegyezhet.

Amidőn a nagyközönség figyelmét az észszerű takarékoság eme legújabb módjára tisztelettel felhívjuk, még csak azt jegyezzük meg, hogy az ország más helyein létesített hasonló rendszer a legmelegebb fogadtatásban részesült és ma már milliókra megy az összeg, melyet az országban ilyképen jegyeztek.

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál a

Nagybecskereki takaré- és előleg-egylet mint részvénytársaság.

254—x31

1574/1910. sz.

Tarras község előljáróságától.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Tarras község képviselőtestülete 73. kgy. 1909. sz. határozatával, mely a törvényhatósági bizottság 2549. kgy. 27695/909. sz. véghatározatával jóváhagyást nyert, a községi földeknek és utaknak, melyek területe körülbelül 2565 hold, felmérését, kitűzését és állandó határkövekkel leendő ellátását mondotta ki. Miért és ezen munkálatok biztosítására versenyárgyalást hirdetünk, melyen csakis okleveles mérnökök vehetnek részt.

A munkálatok az 1876. évi kataszteri térképek alapján lesznek eszközözendők.

Az ajánlatok vagylagosan olyképen teendők, hogy minő összegért vállaltatik a munka teljesítése, ha az anyagot a község adja, s minőért, ha a vállalkozó adja.

A felmérés után egy oly térkép lesz a községnek átadandó, melyben a volt és jelenlegi állapotok ki lesz tüntetve s egy oly jegyzék, melyből megállapítható lesz, ki mennyi területet okkupált a község területéből, mindkettőnek a bíróság előtt hiteltelnek kell lennie.

Bánatpénz az ajánlati összeg 5%-a készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírokban. A beérkezett ajánlatok a községi képviselőtestületnek 1910. évi május 19-én d. e. 9 órakor tartandó gyűlésén fognak tárgyalatni. Később érkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Egyéb feltételek a jegyzői irodában a hivatalos órák alatt betekintheők.

Tarras, 1910. évi április hó 18.

328—3.3

Községi előljáróság.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1909. október hó 1-től.

Erkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 28 p.
Pancsováról: délután 5 óra 15 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5:50 óra
Szegedről: (motorkocs) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.
Szécsányból: este 6 óra 40 perckor.

b) A nagybecskerek-bégapart pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibunáról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 8 óra 30 perc.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p. délután 4 óra 10 perc, este 9 óra 02 perc.
Szécsányból: este 6 óra 31 perckor.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 8 óra 46 p.
Szegedre: (motorkocs) délután 1 óra 15 perc.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 15 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunára reggel 3 óra 33 perc.
Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 2 óra 26 p. délelőtt 11 óra 55 p., délután 5 óra 25 perc.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.
Szécsányra: reggel 6 óra 31 perckor.
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.
Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.
Szécsány—Versecz: minden csütörtök és vasárnapon reggel 5 óra 30 perckor.

110144/9010. sz. C III

M. kir. államv. igazgatósága

HIRDETMEY.

(A m. kir. államvasutak vonalain érvényes helyi személydíjszabási függelékhez V. pótl. életbeléptetése.)

A komárom—érsekújvári vonal megnyitása napján a m. kir. államvasutak vonalain érvényes személydíjszabási függelékhez az V. pótlék lép életbe.

E pótlék a komárom—érsekújvári vonalon fekvő állomások és megállóhelyek személydíjszabási beosztását tartalmazza.

E pótlék példányonként 50 fill. a magyar vasutak és bosznia-hercegovinai államvasutak díjszabásokat elárúsító központi irodájában (Budapest, V. Akadémia-utca 3. sz.) lesz megszerezhető.

Budapest, 1910. évi április 8-án.

1—x3

M a r x, elnökhelyettes.

IRODISTANÓ

három évi gyakorlattal,
az összes irodai teendőkben teljesen jártas,

alkalmazást keres.

Bővebbet P. R. Kinizsi-utca I. sz. a.

GYÁROSOKNAK, KERESKEDŐKNEK ÉS IPAROSOKNAK SAJÁT ÉRDEKÜK,

hogy gyártmányaikat, áru- és iparcikkeiket mennél többet hirdessék. — A hirdetések 1900. évi július hó 1-je óta bélyegmentesek és annyira olcsók, hogy aki nem hirdet, az maga ellen vét.

HIRDETÉSEK FELVETETNEK A „TORONTAL” KIADÓHIVATALBAN.